

Третій журнал-місячник І.Огієнка в Канаді виходив під назвою “Віра й Культура”. Створюючи рідні за назвами часописи, український патріот Огієнко реалізовував у них єдину концепцію – творити модерну українську періодику – науково-популярну, високодуховну і читабельну.

У редагуванні журналів Іван Огієнко послідовно використовував системний підхід. Як редактор він керувався принципами – популяризація української літературної мови, досягнення української і світової гуманітарної науки, виховання читача в національному дусі. У комунікативному блоці кожного часопису послідовно реалізовувався зв’язок: читач – редакція – читач.

Отже, Іван Огієнко – редактор і видавець творів і створив зразок просвітницькими, виховними та інформаційними функціями.

В.С. АЛЕКСАНДРОВ – ПИСЬМЕННИК, ФОЛЬКЛОРИСТ І ВИДАВЕЦЬ

Доп. – ст. викл. Батраченко Л.Ф.

Про В.С. Александрова, автора відомих свого часу малоросійських оперет “За Немань іду» (1872), “Ой не ходи, Грицю» (1873), упорядника двох альманахів “Складка» (1887, 1892), видавця збірника народних пісень з нотами (1887), в історії української літератури знаходимо скупі відомості. Небагато сказано про нього вітчизняними літературознавцями Огоновським та Петровим. Про Александрова як видавця двох альманахів “Складка» та двох названих оперет згадує академік С.Єфремов. Окремі факти знаходимо у працях Комарова, Змєєва та Язикова.

Про Александрова як активного громадського діяча та прихильника української старовини говориться в некрологах та статтях “Зорі», “Киевской старины», “Новом Времени».

Найбільш повно представлена постать письменника у журналі “Діло» (1888), де В. Січовик у чотирьох номерах зробив прижиттєвий аналіз творчого доробку В.Александрова.

Характеризуючи «Малоруські співанки», надруковані 1880 року в харківській друкарні М.Гордона, В. Січовик наголошує, що вийшла вона в часи дії драконівського указу 1876, коли «не дозволялось по-нашому ані на сценах грати, ані публічно по-нашому співати, ані друкувати». Та Александрову таки вдалося надрукувати переклади з Лермонтова («Ангел», «Сон», «Думка»), з Козлова («Розбите серце») і двох невідомих авторів («Луна», «Веснянка»). Далі автор статей підкреслює, що хоч і невелика ця книжечка, але з огляду на обставини, в яких вона з'явилась, Александров зробив велику справу. Приємний і той факт, що гроші за неї письменник віддав на спорудження пам'ятника Лермонтову.

Відомо, що В. Александров, крім медичних наук, захоплювався вивченням французької, грецької, а на схилі літ засвоїв єврейську мову, що дало йому можливість перекладати псалми із Псалтиря. У 1883 році В. Александров видає «Тихомовні співи на святі мотиви», де в передмові пише: «Відома річ, що з давніх-давен у нас на Україні письменні люди кохались у читанню святих книжок». Шістнадцять псалмів, перекладені безпосередньо з єврейської мови, можуть стати окремим предметом дослідження.

Маючи неабиякі музикальні здібності (співав, грав на гітарі, обробляв народні пісні) та збираючи народно-пісенні твори, В. Александров постійно прагнув поширювати музичну культуру. Свідченням цього стало видання «Пісенника з наших рідних пісень» (86 пісень з нотами для голосу та фортеп'яно). Та найбільшим на той час внеском у розвиток на той час видавничої справи в Україні став надрукований у 1887 році в Харкові в друкарні Адольфа Дарре альманах «Складка». На 223 сторінках збірника вміщені поезії самого впорядника, вірші Ц. Білиловського, Ц. Річицького, В. Самійленка, Л. Перейми, Н. Шамраєва, Я. Жарка, А. Навроцького.

Не маючи змоги видавати українською мовою, а був задум створити «Гетьманщину», збірник біографій та низки портретів, починаючи з Б. Хмельницького і до Розумовського, а також збірник 26 портретів українських письменників від козака

Климовського і до Шевченка та Стороженка, В. Александров хотів хоч щось подати землякам у руки -тому видає «Українській карманний календарь на 1887 год». І створювався він не скільки з користі для видавця, а з принципу, каже один із друзів харківського видавця.

Славним українським співцем називає свого вчителя його послідовник Цезар Білиловський. З болем утрати він згадує, як Володимир Степанович, уже будучи смертельно хворим, з невсипущою енергією клопотався про «Складку» №2, без упину пишучи і komponуючи твори. Ц. Білиловський називає письменника щирим сином України, який любив свій край понад усе на світі не на словах, а на ділі. Україна була для нього єдиною думкою, якою він тішився і жив.

Наш земляк П. Грабовський у спогадах, надрукованих у журналі «Зоря» (1895 р.), двічі підкреслює, що їх знайомили «яко українців», говорить про великий вклад письменника у культурно-громадське життя. Саме в ті часи, «коли, здається, зовсім уже замовкло українське слово, д-р Александров зостався єдиним і непохитним репрезентантом вкраїнської ідеї в Харкові».

У журналі «Правда» (1894 р.) І. Сердешний називає його цілеспрямованим діячем, надзвичайно послідовним у своїх переконаннях, який свого часу стояв вище «слабої і кволої інтелігенції».

Додамо, що у пошевченківську добу зусилля В. Александрова не були марними у загальному русі української словесності, а його глибоко народна, живлена фольклорними джерелами творчість таїть у собі життєпружну силу.